

SAKKI ry:n lausunto sivistysvaliokunnalle

9.11.2021

Asia: HE 127/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi perusopetuslain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain, lukiolain ja tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

Asian esittely

Lakeihin lisättäisiin säännös lapsen edusta opetusta ja koulutusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä.

Ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia ja lukiolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että niissä säädettäisiin opettajan tai rehtorin velvollisuudesta ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppilaitoksessa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Esityksessä ehdotetaan ammatillisen koulutuksen rehtorin toimivaltaa rajattavaksi niin, ettei hän voisi enää päättää oppivelvollisen opiskelijan määräaikaisesta erottamisesta oppilaitoksesta enintään kolmen kuukauden ajaksi. Esityksen mukaan jatkossa määräaikaista erottamista koskevan päätöksen voisi oppivelvollisten osalta tehdä vain koulutuksen järjestäjän monijäseninen toimielin.

Yleiset kommentit

Otamme kantaa ammatillista koulutusta koskeviin lakimuutoksiin. Yleisellä tasolla pidämme erittäin tervetulleena, että syrjimättömyyttä ja kiusaamattomuutta pyritään

edistämään eri keinoin. Amisbarometri 2019:n perusteella 16% vastaajista oli kokenut kiusaamista tai väkivaltaa satunnaisesti ja 3% usein muiden opiskelijoiden taholta. Opettajien taholta kiusaamista oli kokenut satunnaisesti 10% ja usein 2% vastaajista. Tarvetta toimenpiteisiin siis on, vaikka suunta onkin sekä Amisbarometrin että Kouluterveyskyselyn perusteella ollut hieman parempaan päin viime vuosina.

Tarkemmat kommentit

Lapsen edun huomioiminen: Kannatamme esitystä lämpimästi. Toivomme samalla, ettei se jää tyhjäksi kirjaimeksi, vaan se ohjaisi periaatteena myös käytännön toimintaa. Tästä näkökulmasta katsottuna olisi ollut hyvä avata niitä vaikutuksia tai muutoksia, joihin huomioiminen konkreettisesti vaikuttaisi.

Kurinpitomenettelyn suhde syytteen vireilläoloon ja tuomioistuimen ratkaisuun ja termin kurinpitorangeistus muuttaminen termiksi kurinpitotoimi: Pidämme muutosta ymmärrettävänä ja kannatettavana.

Oppivelvollisen opiskelijan määräaikaisesta erottamisesta oppilaitoksesta päättäminen: Kannatamme esitettyä muutosta, jossa päätösvalta siirrettäisiin monijäseniselle toimielimelle.

Opiakelijan käyttäytymisvelvollisuuden tarkennus: Pidämme muutosta ymmärrettävänä ja katsomme että se osaltaan voi tukea oppilaitosyhteisön sisäistä toimintaa. Ensisijaisina toimenpiteinä näemme silti vuorovaikutustaitojen kehittämisen ja tukemisen. Samalla muistutamme, että myös henkilökunta on aika ajoin osallinen kiusaamiseen.

Tukitoimet opetuksesta epäämisen aikana: Pidämme erittäin hyvänä ja tärkeänä vahvistaa opiskelijan mahdollisuuksia saada tukea opiskelijahuollosta myös, ja varsinkin, määräaikaisen opetuksesta epäämisen aikana. Suunnitelma opetukseen

palaamisen tukemiseksi auttaa pääsemään kiinni opintoihin tilanteessa, jossa riski keskeyttämiseen ja syrjäytymiseen on suuri.

Huoltajille ilmoittaminen kiusaamistapauksissa: Kannatamme esitystä pääosin, tietyin muutosehdotuksin. Näemme että ehdotus voi parantaa tiedonkulkua, edistää kiusaamistilanteisiin puuttumista sekä ehkäistä kiusaamista, kun on tiedossa että tapaukset menevät tiedoksi huoltajille. Esitämme silti, että huoltajille ilmoittaminen olisi kiusaamisen kohteen osalta nuoren itsensä päätettävissä, esimerkiksi seuraavalla muotoilulla :

80 §

Oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön

Opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppilaitoksessa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niistä epäillyn opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Opettaja tai rehtori voi ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppilaitoksessa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle kyseistä opiskelijaa kuultuaan, jos kyseinen opiskelija antaa siihen luvan.

Kiusaamisen kohteen osalta hallituksen esityksen mukainen muutos voi tietyissä tilanteissa johtaa kiusaamistilanteiden peittelyyn, kun nuori tietää että tieto menisi hänen vanhemmille. Muutos voi myös johtaa joidenkin nuorten kohdalla muihin ongelmiin vanhempien kanssa. Kaikkien nuorten kotiolot eivät valitettavasti ole sellaisia, joissa kiusatuksi joutumisesta ilmoittaminen välttämättä auttaisi - päin vastoin, joskus se voi koitua perheriidaksi. Esitetty velvollisuus ei jättäisi mahdollisuutta sille, että huoltajalle ei ilmoiteta vaikka nuori tietäisi sen tuovan hyvin todennäköisesti ongelmia. On olemassa perheoloja, joissa kiusatuksi tuleminen on

vanhempien mielestä lapsen syy ja tällöin uhri joutuisi kokemaan lisää henkistä, tai jopa fyysistä, väkivaltaa. Esittämämme muutos parantaisi edelleen tiedonkulkua, mutta turvaisi samalla kiusaamisen uhriksi joutuneen asemaa.

JUTTA VIHONEN

Puheenjohtaja

044 7530 581

jutta.vihonen@sakkiry.fi

NOORA LUUKKA

Pääsihteeri

050 3100 570

noora.luukka@sakkiry.fi

Lisätietoja:

Matti Tujula

edunvalvonnan asiantuntija

044 7766 048

matti.tujula@sakkiry.fi

Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry

Hakaniemenranta 1 C | 00530 Helsinki

www.sakkiry.fi | Y-tunnus: 0678133-8